

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIMEN PRESIDENTIN MÄÄRÄYS
5 päivänä joulukuuta 2001 *

Asiassa T-219/01 R,

Commerzbank AG, kotipaikka Frankfurt am Main (Saksa), edustajinaan asian-
ajajat H. Satzky ja B. M. Maassen,

hakijana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään S. Rating, prosessiosoite Luxem-
burgissa,

vastaajana,

jossa hakija vaatii välitoimihakemuksessaan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen
tuomioistuinta ensinnäkin lykkäämään 17.8.2001 tehdyn sellaisen komission
päätöksen täytäntöönpanoa, jolla evättiin hakijalta oikeus tutustua tiettyihin
asiakirjoihin, jotka koskivat toisia pankkeja vastaan aloitetusta menettelystä

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

luopumista asiassa COMP/E-1/37.919 — pankkien eurovaluuttojen vaihdosta perimät palkkiot, ja toisaalta keskeyttämään EY 81 artiklan soveltamista koskevan menettelyn samassa asiassa sitä koskevilta osin,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN
OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN PRESIDENTTI

on antanut seuraavan

määräyksen

Asiaa koskeva lainsäädäntö

- 1 Komissio teki 23.5.2001 päätöksen 2001/462/EY, EHTY tietyissä kilpailuasioita koskevissa menettelyissä kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan toimivaltuuksista (EYVL L 162, s. 21), jolla kumottiin 12.12.1994 tehty komission päätös 94/810/EHTY, EY (EYVL L 330, s. 67).
- 2 Kyseisen päätöksen johdanto-osan kolmannessa ja kuudennessa perustelukappaleessa todetaan ensinnäkin, että hallinnollisten menettelyjen toimittaminen olisi annettava tehtäväksi riippumattomalle, kilpailuasioissa kokeneelle kuulemismenettelystä vastaavalle neuvonantajalle, jonka on oltava luotettava,

jotta hän voi omalta osaltaan vaikuttaa menettelyjen objektiivisuuteen, avoimuuteen ja tehokkuuteen, ja toisaalta, että hänen riippumattomuutensa varmistamiseksi hänet olisi hallinnollisesti liitettävä kilpailusta vastaavan komission jäsenen alaisuuteen. Lisäksi avoimuutta hänen nimityksensä, nimityksen päättymisen ja siirron suhteen olisi lisättävä.

3 Päätöksen 2001/462/EY, EHTY 5 artiklasta ilmenee, että kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan on varmistettava, että kuuleminen toimitetaan moitteettomasti, ja edistettävä sekä kuulemisen että sitä seuraavan kilpailuasiodien hallinnolliseen menettelyyn liittyvän mahdollisen päätöksen objektiivisuutta. Hän pyrkii erityisesti varmistamaan, että kaikki asian kannalta merkitykselliset, myös osapuolten kannalta epäedulliset tosiseikat, rikkomisen vakavuuteen liittyvät tosiseikat mukaan lukien, otetaan asianmukaisesti huomioon laadittaessa tällaiseen menettelyyn liittyviä komission päätösluonnoksia.

4 Päätöksen 8 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Jos henkilö, yritys taikka henkilöiden tai yritysten yhteenliittymä on saanut yhden tai useamman 7 artiklan 2 kohdassa luetelluista [komission lähettämistä] kirjeistä [mukaan lukien väitetiedoksiantoon liitetyt kirjeet] ja on syytä olettaa, että komissiolla on hallussaan asiakirjoja, joita sen käyttöön ei ole luovutettu mutta joita se tarvitsee voidakseen tehokkaasti käyttää oikeuttaan tulla kuul-luksi, sen on pyydettävä oikeutta saada tietoa näistä asiakirjoista perustellussa pyynnössä.

2. Kyseistä pyyntöä koskeva perusteltu päätös annetaan tiedoksi pyynnön esittäneelle henkilölle, yritykselle tai yhteenliittymälle sekä muille henkilöille, yrityksille tai yhteenliittymille, joita menettely koskee.”

Tosiseikat ja menettelyn kulku

- 5 Komissio aloitti vuoden 1999 alussa tutkintamenettelyn seitsemässä jäsenvaltiossa eli Belgiassa, Saksassa, Irlannissa, Alankomaissa, Itävallassa, Portugalissa ja Suomessa toimivia noin 150:tä pankkia, joihin myös hakija kuului, vastaan sen vuoksi, että kyseisten pankkien epäiltiin sopineen eurovaluuttojen vaihtopalkkioiden pitämisestä tietyllä tasolla.
- 6 Komissio osoitti tämän tutkintamenettelyn yhteydessä hakijalle väitetiedoksiannon 3.8.2000.
- 7 Hakija esitti tätä koskevat huomautuksensa 24.11.2000.
- 8 Hakijaa kuultiin tutkintamenettelyn yhteydessä 1. ja 2.2.2001 pidetyssä kuulemistilaisuudessa.
- 9 Komission 11.4., 7.5. ja 14.5.2001 päivätyistä lehdistötiedotteista ilmenee, että komissio päätti lopettaa kilpailusääntöjen rikkomista koskeneen menettelyn alankomaalaisten, belgialaisten ja tiettyjen saksalaisten pankkien osalta. Komissio teki päätöksensä sen jälkeen kun kyseiset pankit olivat laskeneet eurovaluuttojen vaihtopalkkioitaan.

- 10 Komission 31.7.2001 päiväystä lehdistötiedotteesta ilmenee, että komissio päätti lopettaa ne kilpailusääntöjen rikkomista koskeneet menettelyt, joita se oli aloittanut suomalaisia, irlantilaisia, belgialaisia, alankomaalaisia ja portugalilaisia sekä tiettyjä saksalaisia pankkeja vastaan.
- 11 Hakija vaati kuulemismenettelystä vastaavalle neuvonantajalle osoitetussa 15.8.2001 päivätyssä kirjeessä tietoja siitä, millä perusteella menettely oli lopetettu rinnakkaisissa tapauksissa. Hakija ilmoitti lisäksi, että tutustuminen muihinkin asiakirja-aineistoihin ja erityisesti saksalaisia ja alankomaalaisia pankkeja koskevan menettelyn asiakirjoihin oli välttämätöntä. Puolustautumistaan varten hakija halusi erityisesti saada tietää, miksi GWK-pankkia vastaan aloitettu menettely oli lopetettu, vaikka väitetiedoksiannon mukaan kyseisellä pankilla oli ollut merkittävä rooli väitetyssä kilpailusääntöjen rikkomisessa eikä se ollut alentanut eurovaluuttojen vaihtopalkkioitaan Saksassa.
- 12 Kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja hylkäsi tämän tutustumista kyseisiin asiakirjoihin koskevan pyynnön ensimmäisellä 17.8.2001 päivätyllä kirjeellään (jäljempänä riidanalainen päätös). Hylkäystä perusteltiin seuraavasti:

”Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan asiakirja-aineistoon tutustumisella on erityinen tehtävä komissiossa käytävien kilpailumenettelyjen yhteydessä. Sen tarkoituksena on varmistaa se, että yritys, jonka väitetään rikkoneen yhteisön kilpailuoikeutta, kykenee puolustautumaan tehokkaasti komission huomioon ottamia väitteitä vastaan. Tämä edellytys täyttyy vain silloin, jos yritykset saavat tutustua kaikkiin menettelyn asiakirja-aineistoon sisältyviin asiakirjoihin eli menettelyä koskeviin asiakirjoihin, luottamuksellisia ja hallinnon sisäisiä asiakirjoja lukuun ottamatta. Tällä tavoin varmistetaan komission ja puolustautuvan yrityksen prosessuaalinen yhdenvertaisuus.

Nyt käsiteltävässä asiassa Commerzbank on saanut tutustua menettelyyn COMP/E-1/37.919 liittyviin asiakirjoihin sekä muihin sellaisiin rinnakkaisiin asiakirja-

aineistoihin sisältyviin asiakirjoihin, joilla on ollut merkitystä 'saksalaisia pankkeja' koskevan menettelyn kannalta. Oikeutenne rajoittamattomaan puolustautumiseen komission huomioon ottamia väitteitä vastaan on siis otettu huomioon.

Niitä seikkoja, jotka ovat johtaneet muiden jäsenvaltioiden muita rahalaitoksia koskeneiden menettelyjen keskeyttämiseen, koskevat muut rinnakkaiset mutta erilliset komission asiakirjat eivät lähtökohtaisesti ole saksalaispankkien tutkitavissa. En myöskään ymmärrä, miten pyydyillä tiedoilla voisi olla merkitystä asiakkaanne puolustautumisen kannalta. Näin ollen pyyntönne päästä tutustumaan muuhun asiakirja-aineistoon on hylättävä ns. sementtitapauksia koskevan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti.

Tiettyjä saksalaispankkeja vastaan aloitetun menettelyn COMP/E-1/37.919 keskeyttämiseen liittyvien asiakirjojen osaltakaan en voi hyväksyä pyyntöänne. Yksittäisiä yrityksiä koskevat tiedot ovat luottamuksellisia siltä osin kuin komissio ei ole julkaissut niitä, joten muut menettelyn osapuolet eivät voi tutustua niihin.

Tämä päätös on tehty päätöksen [2001/462/EY, EHTY] 8 artiklan nojalla.”

- 13 Kuulemismenettelystä vastaava neuvonantaja ilmoitti toisessa, niin ikään 17.8.2001 päivätyssä kirjeessään seuraavaa:

”[— —] komissiolla ei [ole] mitään syytä lykätä menettelyssä COMP/E-1/37.919 tehtävää lopullista päätöstä koskevaa luonnosta, joka on ennakoitu esitettäväksi tämän vuoden alun ja syyskuun puolivälin välisenä aikana.”

- 14 Hakija nosti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 24.9.2001 toimittamallaan kannekirjelmällä kanteen, jossa se vaati riidanalaisen päätöksen kumoamista. Se esitti nyt käsiteltävän välitoimihakemuksen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen samana päivänä toimittamallaan erillisellä asiakirjalla ja vaati ensinnäkin riidanalaisen päätöksen täytäntöönpanon lykkäämistä ja toiseksi EY 81 artiklan soveltamista koskevan menettelyn keskeyttämistä asiassa COMP/E-1/37.919 — euroalueen valuuttojen muunnosta perittävät pankkimaksut: Saksa (Commerzbank AG).
- 15 Komissio esitti huomautuksensa nyt käsiteltävästä välitoimihakemuksesta 5.10.2001.
- 16 Hakijaa pyydettiin 17.10.2001 esittämään huomautuksensa pääasian kanteen ja välitoimihakemuksen tutkittavaksi ottamista koskevasta kysymyksestä.
- 17 Hakija esitti tätä koskevat huomautuksensa 23.10.2001.

Asian oikeudellinen tarkastelu

- 18 EY 242 ja EY 243 artiklan määräysten sekä Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perustamisesta 24 päivänä lokakuuta 1988 tehdyn neuvoston päätöksen 88/591/EHTY, ETY, Euratom (EYVL L 319, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 8 päivänä kesäkuuta 1993 tehdyllä neuvoston päätöksellä 93/350/Euratom, EHTY, ETY (EYVL L 144, s. 21), 4 artiklan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi määrätä kanteen kohteena olevan toimen täytäntöönpanon lykättäväksi tai päättää tarpeellisista välitoimista, jos se katsoo, että olosuhteet sitä edellyttävät.

- 19 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 104 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan toimen täytäntöönpanon lykkäämistä koskeva hakemus otetaan tutkittavaksi ainostaan, jos hakija on nostanut kanteen tätä tointa vastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Tämä määräys ei ole pelkkä muodollisuus vaan se edellyttää, että pääasian kanne, johon välitoimihakemus perustuu, on sellainen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi ottaa sen tutkittavaksi.
- 20 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan pääasiassa nostetun kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä ei pääsääntöisesti voida tutkia välitoimimenettelyssä, jotta ei ennakolta otettaisi kantaa pääasian ratkaisuun. Kun kuitenkin, kuten esillä olevassa tapauksessa, vedotaan siihen, että pääasiassa nostettu kanne, johon välitoimihakemus perustuu, on selvästi jätettävä tutkimatta, saattaa osoittautua tarpeelliseksi tutkia, onko olemassa seikkoja, joiden perusteella olisi ilmeistä olettaa, että kanne otetaan tutkittavaksi (asia 376/87 R, *Distrivet v. neuvosto*, määräys 27.1.1988, Kok. 1988, s. 209, 21 kohta; asia C-300/00 P (R), *Federación de Cofradías de Pescadores de Guipúzcoa ym. v. neuvosto*, määräys 12.10.2000, Kok. 2000, s. I-8797, 34 kohta ja asia T-222/99 R, *Martinez ja de Gaulle v. parlamentti*, määräys 25.11.1999, Kok. 1999, s. II-3397, 60 kohta).
- 21 Nyt käsiteltävässä asiassa välitoimista päättävä tuomari arvioi, että on syytä tarkistaa, onko olemassa seikkoja, joiden perusteella olisi ilmeistä olettaa, että pääasiassa nostettu kanne otetaan tutkittavaksi.

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

- 22 Komissio katsoo, että välitoimista päättävän tuomarin tehtävänä on selvittää, että pääasian kannekirjelmään liittyy ensi arviolta sellaisia seikkoja, joiden perusteella voidaan tietyllä todennäköisyydellä päätellä, että pääasian kanne otetaan tutkittavaksi. Tässä tapauksessa kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset kuitenkin selvästi puuttuvat.

- 23 Välitoimihakemuksen tutkittavaksi ottamisen osalta komissio toteaa hakijan vaativan välitoimihakemuksen toisessa vaatimuksessa asiassa COMP/E-1/37.919 vireillä olevan kilpailusääntöjen rikkomista koskevan menettelyn keskeyttämistä saadakseen tämän jälkeen oikeuden tutustua asiakirja-aineistoon. Mahdollisuus saattaa asia yhteisöjen tuomioistuinten käsiteltäväksi siinä tarkoituksessa, että asianomainen saisi oikeuden tutustua asiakirja-aineistoon vireillä olevan kilpailusääntöjen rikkomista koskevan menettelyn yhteydessä, on ollut yhdistetyissä asioissa T-10/92—T-12/92 ja T-15/92, Cimenteries CBR ym. vastaan komissio, 18.12.1992 annetun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion (Kok. 1992, s. II-2667, Kok. Ep. XIII, s. II-99, 38 ja 39 kohta) kohteena, ja siinä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, ettei tällaista mahdollisuutta ollut.
- 24 Hakemuksen ensimmäisessä vaatimuksessa pyritään riidanalaisen päätöksen, jolla evätään hakijalta oikeus tutustua tiettyihin asiakirjoihin, täytäntöönpanon lykkäämiseen. Koska välitoimihakemuksen toisen vaatimuksen tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuvat, ensimmäinen vaatimus on irrallinen eikä sillä ole enää merkitystä. Lisäksi siinä vaaditaan ilmeisen vaikutuksetonta toimenpiteitä eli kielteisen päätöksen täytäntöönpanon lykkäämistä, millä ei velvoitettaisi komissiota myöntämään hakijalle sitä, mitä se haluaa, eli oikeutta tutustua asiakirja-aineistoon. Vaaditusta toimenpiteestä ei siis voitaisi määrätä välitoimimenettelyssä. Välitoimihakemuksen ensimmäisen vaatimuksen tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuvat siis niin ikään selvästi.
- 25 Se, että hakija pyrkii osoittamaan välitoimihakemuksensa tutkittavaksi ottamisen edellytysten täyttyminen vetoamalla siihen, että asiassa Cimenteries CBR ym. annetun tuomion ja nyt käsiteltävän asian taustalla olevat tosiseikat sen mielestä eroavat toisistaan, ei siinäkään tapauksessa, että tämä pitäisi paikkansa, olisi hyväksyttävä peruste poiketa kyseisessä tuomiossa esitetystä toteamuksista. Nyt käsiteltävän asian taustalla olevat tosiseikat vastaavat olennaisilta osin asiassa Cimenteries CBR ym. annetun tuomion taustalla olleita tosiseikkoja. Hakija ei siis selitä sitä, miten kuulemisesta vastaavan neuvonantajan tehtävän muuttaminen päätöksellä 2001/462/EY, EHTY voisi johtaa toisenlaiseen päätelmään.
- 26 Näin ollen komissio katsoo, ettei ole syytä poiketa periaatteesta, jonka mukaan oikeuden tutustua asiakirja-aineistoon epäminen kilpailusääntöjen rikkomista koskevassa menettelyssä ei voi olla erillisen kanteen kohteena. Pääasian kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset puuttuvat siis selvästi.

- 27 Hakija katsoo, että pääasian kanne on tutkittava. Riidanalainen päätös voidaan riitauttaa, koska sillä on sitovia oikeusvaikutuksia, joista aiheutuu vahinkoa hakijan eduille, koska se vahingoittaa sen oikeusasemaa. Lisäksi päätöksellä 2001/462/EY, EHTY on muutettu aikaisempaa oikeustilaa, joka liittyy tutustumista asiakirja-aineistoon koskevasta epäävästä päätöksestä erikseen nostettavan kanteen tutkittavaksi ottamista.
- 28 Se nojautuu tässä yhteydessä käsitteeseen ”pätös”, jota komissio on käyttänyt päätöksessä 2001/462/EY, EHTY, ja kyseisen päätöksen 8 artiklan sanamuotoon, jossa sallitaan nimenomaisesti päätöksen tekeminen oikeudesta tutustua asiakirja-aineistoon. Kyseisen 8 artiklan mukaisen menettelyn käyttöönotto ja rakenne voivat johtaa vain siihen päätelmään, että kyseessä on EY 249 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu päätös.
- 29 Se, että päätöksen 2001/462/EY, EHTY tekemisen jälkeen asiakirja-aineistoon tutustumista koskevan oikeuden epääminen on kannekelpoinen päätös, ilmenee myös päämäärästä, jonka mukaan Euroopan lainsäädäntö yhtenäistetään yhteisön oikeussääntöjen avulla. Kun oikeudellisia sääntelyjä verrataan tyhjentävästi, todetaan, että niissä jäsenvaltioissa, joissa tunnetaan vain kanteen nostamista edellyttävä menettely, hallinnollisen päätöksen käsite ulottuu muihinkin kuin oikeusaseman luoviin päätöksiin. Lisäksi yhteisön oikeudessa on tehokkaan oikeussuojan takaamiseksi hyväksyttävä ”pätöksen” käsitteen laaja tulkinta.
- 30 Tältä osin nyt käsiteltävään asiaan liittyvää tilannetta voidaan useiden seikkojen perusteella verrata tilanteeseen, jossa annettiin 24.6.1986 yhteisöjen tuomioistuimen tuomio asiassa AKZO Chemie vastaan komissio (asia 53/85, Kok. 1986, s. 1965, Kok. Ep. VIII, s. 675). Oikeuden tutustua asiakirja-aineistoon epääminen on oikeudellinen toimi, jolla komissio antaa lopullisen ratkaisun. Kyseessä ei ole pelkkä valmisteleva toimi. Käsiteparilla ”valmisteleva/lopullinen” pitäisi yksinomaan määrittää se, takaako lopullisesta päätöksestä nostettava kanne riittävän oikeussuojan menettelyn aikana tehtäviä päätöksiä vastaan. Yhteisöjen tuomioistuin on hakijan mukaan esittänyt tämän perusteen asiassa 60/81, IBM, 11.11.1981 antamassaan tuomiossa (Kok. 1981, s. 2639, Kok. Ep. VI, s. 231, 24 kohta).

- 31 Kanne, joka nostetaan vasta lopullisesta päätöksestä, ei takaa riittävää suojaa menettelyyn liittyviä seikkoja koskevaa päätöstä vastaan. Menettelyyn liittyviä seikkoja koskevalla päätöksellä on välittömiä vaikutuksia komission aloittaman menettelyn lopputulokseen. Hakija toivoo, että tutustuminen muihin asiakirja-aineistoihin antaisi sille lisää puolustautumiskeinoja, koska se saisi asiakirja-aineistoon tutustuessaan selville syyt, joiden vuoksi vastaaja on lopettanut menettelyn useita muita väitetedoksiannon kohteena olleita yrityksiä vastaan. Tämä tieto olisi olennainen hakijan puolustautumista varten.
- 32 Mikäli hakijalle annettaisiin lupa nostaa kanne vasta komission lopullisesta päätöksestä, siltä vietäisiin mahdollisuus estää väärän päätöksen tekeminen. Tästä syystä yksi menettelyn vaihe unohdettaisiin. Myös prosessiekonomian periaate puoltaa sitä, että oikeus tutustua asiakirja-aineistoon annetaan.

Välitoimista päättävän tuomarin arviointi asiasta

- 33 Aluksi on todettava niiden perusteiden osalta, joihin hakija on vedonnut tukeakseen vaatimustaan ja pyrkiäkseen osoittamaan sen, että riidanalainen päätös voitaisiin riitauttaa erikseen, on korostettava, että kun on kyse toimista, säädöksistä tai päätöksistä, joiden valmistelu tapahtuu useammassa vaiheessa erityisesti sisäisen menettelyn puitteissa, periaatteessa sellaisia säädöksiä tai toimia, joita vastaan voidaan nostaa kumoamiskanne, ovat toimenpiteet, joilla määrätään lopullisesti toimielimen kanta tässä menettelyssä, lukuun ottamatta väli-toimenpiteitä, joiden tarkoitus on valmistella lopullista päätöstä (asia T-37/92, BEUC ja NCC v. komissio, tuomio 18.5.1994, Kok. 1994, s. II-285, 27 kohta ja asia T-277/94, AITEC v. komissio, tuomio 22.5.1996, Kok. 1996, s. II-351, 51 kohta).
- 34 Kilpailuasioissa asiakirjoihin tutustumisen tarkoituksena on antaa väitetiedoksiannon adressaateille mahdollisuus tutustua komission asiakirja-aineiston todisteisiin, jotta asianosaiset voisivat niiden perusteella esittää mielipiteensä

komission väitetiedoksiannossa tekemistä päätelmistä (asia C-51/92 P, Hercules Chemicals v. komissio, tuomio 8.7.1999, Kok. 1999, s. I-4235, 75 kohta). Oikeus tutustua asiakirjoihin on siis yksi puolustautumisoikeuden suojaamiseksi tarkoitetuista menettelyllisistä takeista, joilla pyritään suojaamaan puolustautumisoikeuksia ja varmistamaan erityisesti 6 päivänä helmikuuta 1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17 (perustamissopimuksen [81] ja [82] artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus, EYVL 1962, 13, s. 204) 19 artiklan 1 ja 2 kohdassa ja kuulemisesta tietyissä EY:n perustamissopimuksen [81] ja [82] artiklan mukaisissa menettelyissä 22 päivänä joulukuuta 1998 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2842/98 (EYVL L 354, s. 18) 2 artiklassa säädetyn kuulluksi tulemista koskevan oikeuden tehokas käyttö. Puolustautumisoikeuksien kunnioittaminen kaikissa oikeudenkäyntimenettelyissä, jotka voivat johtaa rangaistusseuraamuksiin, on yhteisön oikeuden peruseriaate, jota on noudatettava kaikissa olosuhteissa, myös hallinnollisessa menettelyssä (edellä mainitun asiassa Cimenteries CBR ym. v. komissio, annetun tuomion 38 ja 39 kohta ja asia T-37/91, ICI v. komissio, tuomio 29.6.1995, Kok. 1995, s. II-1901, 49 kohta).

- 35 Jotta tätä peruseriaatetta tosiasiallisesti noudatettaisiin, hakijalle on jo hallinnollisen menettelyn aikana annettava tilaisuus esittää asianmukaisesti näkemyksensä komission esiin tuomien tosiseikkojen, väitteiden ja olosuhteiden paikkansapitävyydestä ja merkityksestä (asia 85/76, Hoffmann-La Roche v. komissio, tuomio 13.2.1979, Kok. 1979, s. 461, Kok. Ep. IV, s. 341, 9 ja 11 kohta).
- 36 Edellä esitetystä seuraa, että vaikka komission toimenpiteillä, joilla evätään oikeus tutustua asiakirja-aineistoon, voidaan loukata puolustautumisoikeuksia, ne tuottavat periaatteessa ainoastaan sellaisia rajallisia vaikutuksia, jotka ovat ominaisia hallinnolliseen menettelyyn kuuluville valmisteleville toimenpiteille (asiassa Cimenteries CBR ym. annetun tuomion 42 kohta). Kumoamiskanteen tutkittavaksi ottaminen ennen hallinnollisen menettelyn päättymistä on perusteltua ainoastaan sellaisten toimenpiteiden osalta, jotka vaikuttavat välittömästi ja peruuttamattomasti asianomaisten yritysten oikeudelliseen asemaan.
- 37 Tältä osin kiireellisyttä koskevalla hakijan väitteellä, jonka mukaan lähitulevaisuudessa tehdään lopullinen päätös, jolla sille määrätään sakkoa, ei voi olla merkitystä tämän oikeuskäsittelyn yhteydessä, koska tämä väite on joka

tapauksessa riittämättömästi yksilöity eikä sen perusteella voida saada selville mahdollisen hakijaa koskevan päätöksen sisältöä. Tämän väitteen perusteella ei siis voida erottaa merkittävällä tavalla nyt käsiteltävää asiaa asiassa *Cimenteries CBR* ym. annettuun tuomioon liittyneestä tilanteesta.

- 38 Se, että mahdollisesti loukataan väitetiedoksiannon adressaatin, tässä tapauksessa hakijan, oikeutta esittää asianmukaisesti huomautuksensa väitteistä, jotka komissio on esittänyt sitä vastaan, sekä sellaisista todisteista, joiden tarkoituksena on tukea kyseisiä väitteitä, voi aiheuttaa sitovia oikeusvaikutuksia, joilla loukataan hakijan etuja, ainoastaan komission mahdollisesti tehtyä päätöksen, jossa todetaan syyllistyminen kilpailusääntöjen rikkomiseen. Komissio voi lopullisen päätöksen tekemiseen asti hylätä erityisesti hakijan kirjallisten ja suullisten huomautusten perusteella tietyt tai jopa kaikki sitä vastaan aluksi esittämänsä väitteet. Se voi myös korjata mahdollisia menettelyvirheitä antamalla aiemmin epäämänsä oikeuden tutustua asiakirja-aineistoon, jotta hakija voi uudelleen, täysin tietoisina kaikista asiaseikoista esittää huomautuksensa väitetiedoksiannossa mainituista väitteistä.
- 39 Kuitenkin siinä tilanteessa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaisi sellaisen kanteen yhteydessä, joka on nostettu menettelyn päättävästä päätöksestä, että täydellistä oikeutta tutustua asiakirja-aineistoon on loukattu, ja näin ollen kumoaisi komission lopullisen päätöksen puolustautumisoikeuksien rikkomisen perusteella, koko menettely olisi lainvastainen. Tällaisissa olosuhteissa komission olisi joko kokonaan luovuttava menettelystä hakijaa vastaan tai aloitettava menettely uudelleen ja annettava sille mahdollisuus esittää uudelleen huomautuksensa sitä vastaan esitetyistä väitteistä kaikkien sellaisten uusien tietojen perusteella, joihin sillä olisi pitänyt olla oikeus tutustua. Tällaisessa tapauksessa sääntöjenmukainen kontradiktorinen menettely riittäisi palauttamaan täysin hakijan oikeudet (asiassa *Cimenteries CBR* ym. annettun tuomion 47 kohta).
- 40 On todettava, että huolimatta siitä, että päätöksellä 2001/462/EY, EHTY pyrittään takaamaan kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan riippumattomuus, hakija ei ole esittänyt vakavasti otettavia seikkoja, joiden perusteella voitaisiin katsoa, että edellä siteerattua oikeutta tutustua asiakirja-aineistoon kilpailuasioissa koskevaa oikeuskäytäntöä ei enää voitaisi soveltaa.

- 41 Edellä esitetystä seuraa, että riidanalainen päätös, jolla hakijalta evättiin oikeus tutustua tiettyihin asiakirjoihin, jotka koskivat luopumista toisia pankkeja vastaan aloitetusta menettelystä COM/E-1/37.919, ei tuota sellaisia oikeusvaikutuksia, jotka vaikuttaisivat hakijan etuihin välittömästi ja ennen sellaisen päätöksen mahdollista tekemistä, jossa todetaan EY 81 artiklan 1 kohdan rikkominen ja mahdollisesti määrätään hakijalle seuraamus (ks. vastaavasti asiassa *Cimenteries CBR* ym. annetun tuomion 48 kohta).
- 42 Välitoimihakemuksen toisesta vaatimuksesta, joka koskee EY 81 artiklan soveltamista koskevan menettelyn keskeyttämistä, on todettava, että välitoimista päättävä tuomioistuin ei periaatteessa voi hyväksyä välitoimihakemusta, jonka tarkoituksena on estää komissiota käyttämästä toimivaltaansa suorittaa tutkimuksia sen jälkeen, kun hallinnollinen menettely on aloitettu ja jopa ennen kuin komissio on päättänyt lopullisista toimista, joiden täytäntöönpano halutaan estää. Tällaisia toimenpiteitä määritessään välitoimista päättävä tuomioistuin ei toimisi vastaajana olevan toimielimen toiminnan laillisuuden valvojana vaan se toimisi toimielimen asemesta täysin hallinnollisten toimivaltuuksien käytössä. Tästä syystä hakija ei voi EY 242 ja EY 243 artiklan perusteella vaatia, että vastaajana oleva toimielin velvoitettaisiin edes väliaikaisesti luopumaan toimivaltuuksiensa käytöstä hallinnollisessa menettelyssä (ks. asia T-543/93 R, *Gestevisión Telecinco v. komissio*, määräys 14.12.1993, Kok. 1993, s. II-1409, 24 kohta ja vastaavasti asia T-395/94 R II, *Atlantic Container* ym. v. komissio, määräys 22.11.1995, Kok. 1995, s. II-2893, 39 kohta). Välitoimista päättävälle tuomioistuimelle voidaan antaa tällainen oikeus ainoastaan siinä tapauksessa, että se voi välitoimihakemuksesta ilmenevien seikkojen perusteella todeta, että on olemassa sellaisia poikkeuksellisia olosuhteita, joiden vuoksi pyydytetyt välitoimet on määrättävä (ks. tältä osin asia T-52/96 R, *Sogecable v. komissio*, määräys 12.7.1996, Kok. 1996, s. II-797, 40 ja 41 kohta).
- 43 Tältä osin on todettava, että hakija ei ole nyt käsiteltävässä asiassa esittänyt minkäänlaista näyttöä siitä, että tällaiset poikkeukselliset olosuhteet, joiden vuoksi olisi perusteltua määrätä vaadituista välitoimista eli EY 81 artiklan soveltamista koskevan menettelyn keskeyttämisestä, olisivat olemassa. Tällä perusteella välitoimihakemuksen toista vaatimusta ei siten voida ottaa tutkittavaksi.

- 44 Koska ei siis ole olemassa sellaisia painavia seikkoja, joiden perusteella olisi katsottava, että pääasian kanne todennäköisesti tutkitaan, nyt käsiteltävä väli-toimihakemus on jätettävä tutkimatta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIMEN PRESIDENTTI

on määrännyt seuraavaa:

- 1) Väli-toimihakemus hylätään.
- 2) Oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.

Annettiin Luxemburgissa 5 päivänä joulukuuta 2001.

H. Jung

kirjaaja

B. Vesterdorf

presidentti